

PŘÍPRAVEK NA OCHRANU ROSTLIN
Před použitím si přečtěte přiložený návod k použití

Přípravek lze použít v ekologickém zemědělství podle Nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a Nařízení Komise (ES) č.889/2008 o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Přípravek je vhodný k použití v integrovaných systémech ochrany rostlin.

Sonata[®]

Biologický postřikový fungicidní přípravek ve formě suspenzního koncentrátu k ochraně polních a zahradních plodin proti chorobám, včetně použití ve skleníku.

PRO PROFESIONÁLNÍ UŽIVATELE

Název a množství účinné látky:	Bacillus pumilus QST 2808 14,35 g/l (minimálně 1x10 ¹² CFU/kg)
---------------------------------------	---

P280	Používejte ochranné rukavice/ochranný oděv.
EUH401	Dodržujte pokyny pro používání, abyste se vyvarovali rizik pro lidské zdraví a životní prostředí.
SP1	Neznečišťujte vody přípravkem nebo jeho obalem. (Nečistěte aplikační zařízení v blízkosti povrchových vod/Zabraňte kontaminaci vod splachem z farem a z cest).
SPo5	Před opětovným vstupem ošetřené skleníky důkladně vyvětrejte.
Držitel povolení:	Bayer S.A.S, 16, rue Jean-Marie Leclair, F-69009 Lyon, Francie
Právní zástupce/dodavatel/osoba odpovědná za konečné balení a označení:	BAYER s.r.o., Siemensova 2717/4, 155 00 Praha 5; tel.: 266 101 111

[®] je registrovaná ochranná známka společnosti Bayer

Evidenční číslo:	5566-0
UFI:	UEW1-E0DR-K00G-K4A1
Číslo šarže:	uvedeno na obalu
Datum výroby formulace:	uvedeno na obalu
Doba použitelnosti:	2 roky od data výroby při správném způsobu skladování v originálních neporušených obalech (teplota skladování max. +20 °C)
Množství přípravku v obalu:	HDPE-kanystř 5 L; 10 L

Způsob působení

Přípravek zabraňuje klíčení houbových spor na rostlinách vytvářením fyzikální bariéry mezi spory a povrchem listů. Dále bakterie přípravku kolonizují spory hub. Je inhibována tvorba buněčných stěn, která vede k postupné destrukci a rozpadu buněk patogena. Bakterie obsažené v přípravku také při kvalitním pokrytí povrchu rostlin vytváří potravní a prostorovou konkurenci houbovým patogenům a dále indukují biochemickou odolnost ošetřených rostlin proti různým patogenům.

Návod k použití

Plodina	Škodlivý organismus	Dávkování	OL (dny)	Poznámka 1) k plodině 2) k ŠO 3) k OL 4) umístění
petržel, štěrbák zahradní (endivie), okurka, cuketa, rajče, paprika, kozlíček polníček, čekanka	padlí	5-10 l/ha	AT	1) BBCH 11-89 4) skleníky

OL (ochranná lhůta); AT- ochranná lhůta je dána odstupem mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Plodina	Dávka vody	Způsob aplikace	Max. počet aplikací v plodině	Interval mezi aplikacemi
petržel, štěrbák zahradní (endivie), okurka, cuketa, rajče, paprika, kozlíček polníček, čekanka	200-1500 l/ha	postřik	6x	5 dnů

Upřesnění použití

Přípravek dosahuje průměrné účinnosti.

Přípravek se aplikuje preventivně před výskytem choroby, aplikace při zjištění prvních příznaků choroby může snižovat účinnost.

V případě rozvoje projevů cílového škodlivého organismu je nezbytné zkrátit intervaly mezi jednotlivými aplikacemi přípravku nebo nahradit ošetřením povolenými chemickými přípravky.

Viz dále Další údaje a upřesnění.

Další omezení

Po ukončení práce opusťte ošetřované prostory!

Vstup do skleníku je možný až po úplném zaschnutí postřiku.

Při práci i po ní, až do odložení osobních ochranných pracovních prostředků a do důkladného umytí nejezte, nepijte a nekuřte. Po odložení osobních ochranných pracovních prostředků se osprchujte.

Ochranný oděv po skončení práce vyperte, resp. důkladně očistěte ty OOPP, které nelze prát. Možný senzibilizátor.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)

Ochrana dýchacích orgánů:	vhodný typ filtrační polomasky např. s ventily proti částicím podle ČSN EN 405+A1 nebo podle ČSN EN 149+A1, (typ FFP2 nebo FFP3)
Ochrana rukou:	gumové nebo plastové rukavice označené piktogramem pro chemická nebezpečí podle ČSN EN 420+A1 s kódem podle ČSN EN ISO 374-1
Ochrana očí a obličeje:	v případě postřiku ve výšce obličeje nebo směrem nahoru: ochranné brýle nebo ochranný štít podle ČSN EN 166
Ochrana těla:	celkový ochranný oděv např. podle ČSN EN 13034+A1, resp. ČSN EN ISO 27065, nebo jiný ochranný oděv označený grafickou značkou „ochrana proti chemikáliím“ podle ČSN EN ISO 13688
Dodatečná ochrana hlavy:	není nutná
Dodatečná ochrana nohou:	pracovní nebo ochranná obuv (např. gumové nebo plastové holínky) podle ČSN EN ISO 20346 nebo ČSN EN ISO 20347 (s ohledem na práci v zemědělském terénu)
Společný údaj k OOPP:	Poškozené OOPP (např. protržené rukavice) je třeba urychleně vyměnit. Při aplikaci je vhodné použít další OOPP jako ochranu před promočením / aerosolem.

Informace o první pomoci

Všeobecné pokyny: Projeví-li se zdravotní potíže nebo v případě pochybností kontaktujte lékaře.	
Při nadýchání:	Přerušete práci. Přejděte mimo ošetřovanou oblast. / Přejděte mimo prašné prostředí.
Při zasažení kůže:	Setřete přípravek z kůže a z oděvu. Odložte kontaminovaný / nasáklý oděv. Zasažené části pokožky umyjte vodou a mýdlem, pokožku následně dobře opláchněte.
Při zasažení očí:	Vyplachujte oči velkým množstvím vlažné čisté vody a současně odstraňte kontaktní čočky, jsou-li nasazeny, a pokud je lze snadno vyjmout. Kontaktní čočky nelze znova použít, je třeba je zlikvidovat.
Při požití:	Ústa vypláchněte vodou. Nevyvolávejte zvracení.

Při vyhledání lékařského ošetření informujte lékaře o přípravku, se kterým se pracovalo, poskytněte mu informace ze štítku, etikety nebo příbalového letáku a o poskytnuté první pomoci. Další postup první pomoci (i event. následnou terapii) lze konzultovat s Toxikologickým informačním střediskem - **Telefon nepřetržitě: (+420) 224 91 92 93 nebo (+420) 224 91 54 02 (www.tis-cz.cz)**.

Skladování

Přípravek skladujte v uzavřených originálních obalech v uzamčených, suchých a větratelných skladech při teplotách do max. +20 °C odděleně od potravin, nápojů, krmiv, hnojiv, dezinfekčních prostředků a obalů od těchto látek. Chraňte před vlhkem, mrazem, ohněm, vysokou teplotou a přímým slunečním světlem. Výrobce nepřebírá záruku za škody vzniklé nesprávným skladováním přípravku.

Likvidace obalů a zbytků

Případné zbytky postřikové jichy nebo oplachové kapaliny se naředí cca. 1:5 vodou a bezzbytku se vystřikají na ošetřovaném pozemku, nesmí však zasáhnout zdroje podzemních vod ani recipienty povrchových vod.

Použité obaly od přípravku se nesmějí používat k jinému účelu! Prázdné obaly se důkladně vypláchnou vodou a po znehodnocení se předají oprávněné osobě k odstranění. Poté se obaly spálí ve schválené spalovně vybavené dvoustupňovým spalováním s teplotou 1200-1400 °C ve druhém stupni a čištěním plynných zplodin.

Případné nepoužité zbytky přípravku se rovněž předají oprávněné osobě k odstranění a po smísení s hořlavým materiálem (např. piliny) se spálí ve spalovně stejných parametrů jako pro obaly.

Další údaje a upřesnění

Upřesnění použití

Při aplikaci je nutno dodržet odstup od srážek minimálně 3-4 hodiny.

Antirezistentní strategie

Účinný biologický organismus *Bacillus pumilus* je zařazen podle klasifikace FRAC do skupiny F6 pod kódem 44 a není k němu známá rezistence. Vzhledem k charakteru přípravku je riziko vzniku rezistence velmi nízké a specifická opatření ke vzniku rezistence nejsou uplatňována.

Příprava aplikační kapaliny

Odměřená dávka přípravku se vlije do nádrže postřikovače předem naplněné do poloviny vodou a za stálého míchání se doplní na stanovený objem. Případně se použije předmíchávací zařízení, pokud je jím stroj vybaven. Připravenou postřikovou kapalinu je třeba bezodkladně spotřebovat.

Čištění zařízení pro aplikaci přípravků

1) Po vyprázdnění nádrže vypláchněte nádrž, ramena a trysky čistou vodou (1/4 objemu nádrže postřikovače).

2) Vypusťte oplachovou vodu, a celé zařízení znovu propláchněte čistou vodou (1/4 objemu nádrže postřikovače), případně s přídavkem čisticího prostředku nebo sody (3 % roztokem). V případě použití čisticích prostředků postupujte dle návodu na jejich použití.

- 3) Opakujte postup podle bodu "2" ještě jednou.
4) Trysky a sítka musejí být čištěny odděleně před zahájením a po ukončení proplachování.

Menšinové použití přípravku povolené dle č. 51 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009

Plodina	Škodlivý organismus	Dávkování	OL (dny)	Poznámka k 1) plodině 2) ŠO 3) OL 4) dávkování 5) umístění
zelenina plodová (včetně sadby)	padlí	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole, skleníky
zelenina tykvovitá, zelenina listová	padlí dýňovitých	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole, skleníky
jahodník	padlí jahodníku	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole, skleníky
angrešt, josta, rybíz	americké padlí angreštové	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole
maliník, ostružiník	padlí maliníku	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole
zelenina kořenová	padlí miříkovitých	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole
jádroviny, peckoviny	padlí jabloně, padlí broskvoně, padlí slivoně	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) venkovní prostory
lesní dřeviny, lesní školky	padlí	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) venkovní prostory
réva vinná	padlí révy	2,5 l/ha do BBCH 61 5 l/ha od BBCH 61	1	1) BBCH 11-89 5) venkovní prostory
okrasné rostliny, okrasné dřeviny	padlí	5-10 l/ha	--	1) BBCH 15-85 5) venkovní prostory, skleníky
tabák	padlí tabákové	5-10 l/ha	--	1) BBCH 11-89 5) pole
pšenice, žito, tritikale	padlí travní	2-4 l/ha	1	1) BBCH 14-53 5) pole
ječmen, oves	padlí travní	4 l/ha	1	1) BBCH 30-53 5) pole
pšenice, žito, tritikale, ječmen, oves	fuzariózy klasů	4 l/ha	1	1) BBCH 59-65 5) pole
řepka olejka, hořčice	padlí brukvovitých	2-4 l/ha	1	1) BBCH 30-72 5) pole
mák setý, slunečnice	padlí máku, padlí slunečnice	2-4 l/ha	1	1) BBCH 14-72 5) pole
luskoviny, sója	padlí	2-4 l/ha	1	1) BBCH 12-89 5) pole
cukrovka, řepa krmná, řepa salátová	padlí řepy	2-4 l/ha	1	1) BBCH 31-49 5) pole
kmín kořený	padlí miříkovitých	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole
chmel	padlí chmele	5-10 l/ha	1	1) BBCH 12-89 5) pole
léčivé rostliny	padlí	5-10 l/ha	1	1) BBCH 11-89 5) pole

(--) – ochrannou lhůtu není nutné stanovit; OL (ochranná lhůta) je dána počtem dnů, které je nutné dodržet mezi termínem poslední aplikace a sklizní

Plodina	Dávka vody	Způsob aplikace	Max. počet aplikací v plodině	Interval mezi aplikacemi
angrešt, jahodník, josta, maliník, ostružiník, rybíz	200-1000 l/ha	postřik	6x za rok	5-7 dnů
chmel	400-3000 l/ha	postřik, rosení	6x za rok	5-7 dnů
cukrovka, luskoviny, řepa krmná, řepa salátová, sója	200-400 l/ha	postřik	4x	5-7 dnů
hořčice, řepka olejka	200-400 l/ha	postřik	2x	5-7 dnů
jádroviny, lesní dřeviny, lesní školky, peckoviny	200-1000 l/ha	postřik, rosení	6x za rok	5-7 dnů
ječmen, kmín kořený, oves, pšenice, tritikale, žito	200-400 l/ha	postřik	6x	5-7 dnů
léčivé rostliny, mák setý, slunečnice	200-600 l/ha	postřik	4x	5-7 dnů
okrasné dřeviny, okrasné rostliny	500-1500 l/ha	postřik, rosení	6x za rok	5-7 dnů
réva vinná	100-1000 l/ha	postřik, rosení	6x za rok	5-7 dnů
tabák, zelenina kořenová, zelenina listová, zelenina plodová, zelenina tykvovitá	200-1500 l/ha	postřik	6x	5-7 dnů

Rizika spojená s nedostatečnou účinností přípravku nebo jeho případnou fyto toxicitou nese ve smyslu ust. čl. 51 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 výlučně osoba používající přípravek.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při přípravě aplikační kapaliny a plnění:	
Ochrana dýchacích orgánů:	není nutná
Ochrana rukou:	gumové nebo plastové rukavice označené piktogramem pro chemická nebezpečí podle ČSN EN 420+A1 s kódem podle ČSN EN ISO 374-1
Ochrana očí a obličeje:	není nutná
Ochrana těla:	ochranný oděv podle ČSN EN ISO 27065 (pro práci s pesticidy – typu C2 nebo C3), popř. celkový ochranný oděv typ 3 nebo 4 podle ČSN EN 14605+A1 nebo typ 6 ČSN EN 13034+A1, označený grafickou značkou „ochrana proti chemikáliím“ podle ČSN EN ISO 13688 (nezbytná podmínka - oděv musí mít dlouhé rukávy a nohavice); při ředění přípravku vhodná gumová nebo plastová zástěra
Dodatečná ochrana hlavy:	není nutná
Dodatečná ochrana nohou:	uzavřená pracovní obuv podle ČSN EN ISO 20347 (např. gumové nebo plastové holínky)
Společný údaj k OOPP:	Poškozené OOPP (např. protržené rukavice) je třeba urychleně vyměnit.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při aplikaci pozemním postřikovačem/rosičem:
<p>Při vlastní aplikaci, když je pracovník dostatečně chráněn v uzavřené kabině řidiče například typu 3 (podle ČSN EN 15695-1, tj. se systémy klimatizace a filtrace vzduchu – proti prachu, aerosolu), OOPP nejsou nutné.</p> <p>Musí však mít přichystané alespoň rezervní rukavice pro případ poruchy zařízení.</p> <p>Bude-li použit při aplikaci menší typ traktoru (např. ve vinici, sadu nebo lesní školce) bez uzavřené kabiny pro řidiče, pak část OOPP (používané pro ředění – minimálně ochranný oděv) je vhodné používat i během aplikace.</p>

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při ruční aplikaci (venkovní i vnitřní prostory):	
Ochrana dýchacích orgánů – ve venkovních prostorech:	není nutná
Ochrana dýchacích orgánů – při aplikaci ve skleníku:	pro krátkodobé práce - vhodný typ filtrační polomasky např. s ventily proti plynům a částicím podle ČSN EN 405+A1 nebo k ochraně proti částicím podle ČSN EN 149+A1, (typ FFP2 nebo FFP3)
Ochrana rukou:	gumové nebo plastové rukavice označené piktogramem pro chemická nebezpečí podle ČSN EN 420+A1 s kódem podle ČSN EN ISO 374-1
Ochrana očí a obličeje:	v případě postřiku ve výšce obličeje nebo směrem nahoru: ochranné brýle nebo ochranný štít podle ČSN EN 166
Ochrana těla:	ochranný oděv podle ČSN EN ISO 27065 (pro práci s pesticidy – typu C2 nebo C3), popř. celkový ochranný oděv typ 3 nebo 4 podle ČSN EN 14605+A1 nebo typ 6 ČSN EN 13034+A1, označený grafickou značkou „ochrana proti chemikáliím“ podle ČSN EN ISO 13688 (nezbytná podmínka - oděv musí mít dlouhé rukávy a nohavice)
Dodatečná ochrana hlavy:	kapuce, čepice se štítkem nebo klobouk v případě ručního postřiku – ve výšce hlavy nebo směrem nahoru
Dodatečná ochrana nohou:	uzavřená pracovní obuv podle ČSN EN ISO 20347 (s ohledem na vykonávanou práci)
Společný údaj k OOPP:	Poškozené OOPP (např. protržené rukavice) je třeba urychleně vyměnit.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při aplikaci ve skleníku:
OOPP je třeba přizpůsobit aplikační technice použité v daném skleníku a výšce plodin, které se ošetřují.

Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP) při čištění aplikačního zařízení:	
Ochrana dýchacích orgánů:	není nutná
Ochrana rukou:	gumové nebo plastové rukavice označené piktogramem pro chemická nebezpečí podle ČSN EN 420+A1 s kódem podle ČSN EN ISO 374-1
Ochrana očí a obličeje:	není nutná
Ochrana těla:	celkový ochranný oděv např. podle ČSN EN ISO 27065 (pro práci s pesticidy), nebo alespoň typu 6 podle ČSN EN 13034+A1, nebo jiný ochranný oděv označený grafickou značkou „ochrana proti chemikáliím“ podle ČSN EN ISO 13688; (nezbytná podmínka - oděv musí mít dlouhé rukávy a nohavice)
Dodatečná ochrana hlavy:	není nutná
Dodatečná ochrana nohou:	uzavřená pracovní obuv podle ČSN EN ISO 20347 (s ohledem na vykonávanou práci a typ postřikovače)
OOPP je možné upravit s ohledem na použitou aplikační techniku.	

Při aplikaci na poli se doporučuje použít traktor nebo samojízdný postřikovač s uzavřenou kabinou pro řidiče například typu 3 (podle ČSN EN 15695-1), tj. se systémy klimatizace a filtrace vzduchu – proti prachu a aerosolu.

Při ruční aplikaci postřikem je třeba použít postřikovou nebo teleskopickou trubku v délce minimálně 1 metr.

Postřik (postřikovačem, rosičem i ručně) provádějte jen za bezvětří nebo mírného vánku, ve směru po větru a od dalších osob. Postřik nesmí zasáhnout sousední porosty. Zamezte styku přípravku a aplikační kapaliny s kůží.

Vstup na ošetřený pozemek je možný až po zaschnutí postřiku.
Při přípravě aplikační kapaliny ani při provádění postřiku nepoužívejte kontaktní čočky.

Při ošetřování okrasných rostlin nebo okrasných dřevin v oblastech využívaných širokou veřejností nebo zranitelnými skupinami obyvatel je třeba dodržovat následující preventivní a režimová opatření:

- aplikaci je vhodné předem oznámit (např. místně příslušnému obecnímu nebo městskému úřadu);
- přípravek aplikujte v době, kdy je nejmenší (ideálně žádný) pohyb dalších osob na ploše;
- doporučujeme po dobu aplikace a až do zaschnutí postřiku zamezit (popř. omezit) vstupu osob a pohybům zvířat na ošetřené ploše;
- je-li to možné, je vhodné po dobu aplikace přípravku objekt uzavřít;
- opětovný vstup na ošetřený pozemek je možný až po zaschnutí postřiku.

Dodatková informace společnosti Bayer:

**Přípravek používejte výhradně v souladu s návodem k použití.
Přípravek nesmí být používán v takových dávkách a kombinacích, které nejsou uvedeny v textu etikety anebo nejsou součástí písemných doporučení společnosti Bayer, platných pro aplikaci dodávaných přípravků na ochranu rostlin.
Společnost Bayer nepřebírá zodpovědnost za škody způsobené nesprávným použitím či skladováním přípravku.**